

**ȘASE MĂRTURISITORI
AI LUI HRISTOS ȘI RUGĂTORI
AI POPORULUI ROMÂN**

**Cuvântări la proclamarea canonizării lor
(2025)**

† DANIEL

PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

ȘASE MĂRTURISITORI AI LUI HRISTOS ȘI RUGĂTORI AI POPORULUI ROMÂN

Cuvântări la proclamarea canonizării lor
(2025)

Comitet editorial:

† PAISIE SINAITUL, Episcop-vicar patriarhal
Arhim. Andrei ANGHEL, Vicar patriarhal
Pr. Ion DRAGOMIR, Consilier patriarhal
Pr. Sorin-Vasile TANCĂU, Consilier patriarhal

Redactor:

Alin LUPU

Corector:

Adina Corina NIȚU

Tehnoredactare și copertă:

Constantina CRISTEA

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Daniel, patriarh al Bisericii Ortodoxe Române
Șase mărturisitori ai lui Hristos și rugători ai poporului
român : cuvântări la proclamarea canonizării lor (2025) / Daniel,
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. - București : Basilica, 2025
ISBN 978-606-29-0598-9

2

© Editura *BASILICA* - 2025
ISBN 978-606-29-0598-9

www.editurapatriarhiei.ro
editura@patriarhia.ro

SFINȚENIA: LUMINA ȘI ODIHNA VIEȚII VEȘNICE*

Înțelegerea ortodoxă asupra acestei teme se bazează pe Sfânta Scriptură interpretată de Sfinții Părinți și pe experiența mistică (liturgică și filocalică) a Bisericii Ortodoxe.

Iisus Hristos – *Unus Sanctus* – este legătura dintre Preasfânta Treime și Biserică – *Una Sancta*

Substantivul *sfințenie* și adjectivul *sfânt*, precum și verbul *a sfinți* alcătuiesc limbajul cel mai specific și mai popular al Bisericii creștine, în general, și al Bisericii Ortodoxe, în special. Într-un sens general, totul este sfânt în Sfânta Biserică, în *Una Sancta*, sau totul trebuie sfințit: spirit și materie, oameni și activități; timp și veșnicie, casă și cosmos.

Cu toate acestea, când întrebăm ce este *sfințenia* în sine, este greu de găsit o definiție simplă. Sfințenia este lăudată, cântată, dorită, uneori percepută existențial,

---

* Studiu publicat original în vol. *Comori ale Ortodoxiei. Explorări teologice în spiritualitatea liturgică și filocalică*, Ed. Basilica, București, 2021, pp. 253-261

dar definirea ei conceptuală rămâne totuși o dificultate, pentru că ea poate fi descrisă în manifestările ei, în rodirile ei, dar nu poate fi definită în esența ei. Sfințenia se manifestă în lumea aceasta, în creația lui Dumnezeu, dar nu este din lumea aceasta; sfințenia este Însuși Dumnezeu prezent în lume, dar nu din lume. De aceea tot ce apare ca sfânt sau ca sfințenie în lumea aceasta își are izvorul unic în Dumnezeu, singur sfânt în Sine și prin Sine.

Acest adevăr îl exprimă Liturghia ortodoxă în momentul pregătirii pentru a primi Sfânta Împărtășanie, prin dialogul dintre preot și credincioși:

– „*Sfintele Sfinților*” (adică Darurile sfinte se dau sfinților)!

– „*Unul Sfânt, Unul Domn Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu-Tatăl*”.

Cu alte cuvinte, numai în Hristos s-a arătat plinătatea sfințeniei absolute a lui Dumnezeu comunicată oamenilor: „căci întru El locuiește, trupește, toată plinătatea dumnezeirii” (*Coloseni 2, 9*).

Dar trebuie precizat că prin Hristos se comunică naturii umane nu numai sfințenia Fiului, ci și sfințenia Sfintei Treimi Celei nedespărțite.

Îngerul Gavriil îi descoperă acest adevăr Fecioarei Maria când îi spune că Fiul pe Care ea Îl va naște ca om, prin prezența și lucrarea Preasfintei Treimi asupra ei, este într-un mod unic *Sfântul*, El fiind Fiul unic și veșnic

al lui Dumnezeu: „*Duhul Sfânt* Se va pogorî peste tine și puterea *Celui Preaînalt* te va umbri; pentru aceea și *Sfântul Care* Se va naște din tine, *Fiul* lui Dumnezeu Se va chema (*subl.n.*)” (*Luca* 1, 35).

Iar când Hristos Se botează în Iordan, umanitatea Lui este centrul iubirii și al atenției Preasfintei Treimi (cf. *Matei* 3, 16-17).

Întrucât *Preasfânta Treime* (*Παναγία Τριάς*) a inițiat și săvârșit taina înomenirii Fiului lui Dumnezeu prin nașterea din Fecioara Maria, aceasta este numită de Biserică *Preasfânta Născătoare de Dumnezeu* (*Παναγία Θεοτόκος*).

Sfințenia Fecioarei Maria vine din faptul că a purtat în ea și i L-a arătat lumii pe *Sfântul*, pe Iisus Hristos, prin Care se descoperă lumii taina și iubirea Sfintei Treimi.

Dumnezeu Cel Sfânt este Preasfânta Treime. Sfințenia Preasfintei Treimi este sfințenie absolută în sine ca plinătate și perfecțiune de viață în iubire, în comuniunea Persoanelor distincte, eterne, infinite și interioare una alteia. Iubirea ca viață pentru altul, ca dăruire de Sine totală a Persoanelor divine, se comunică dincolo de ființa Lor inaccesibilă ca energie necreată, ca har.

Sfințenia Preasfintei Treimi îi este comunicată Maicii Domnului sub formă de plinătate a harului. Astfel, Maica Domnului devine *Preasfântă* (*Παναγία*), întrucât devine cea *plină de har* (cf. *Luca* 1, 28).

Sfințenia ei este comunicată, împărtășită sau participată. Ea nu are sfințenia în sine, ci participă la sfințenia lui Dumnezeu.

Sfințenia Maicii Domnului vine în mod deosebit de la Fiul lui Dumnezeu, Cel *Unul Sfânt*, pe Care ea Îl poartă în sine de la zămislirea Lui ca Om în pântecele ei și Îl arată lumii de la nașterea Lui în lume.

În Maica Domnului este deja anticipată vocația Bisericii de a-L purta în ea pe Hristos Cel *Unul Sfânt*, *Unul din Sfânta Treime*, și de a-L binevesti lumii. De aceea, *Παναγία Θεοτόκος*, Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, este „*Figura Ecclesiae*” (Icoana Bisericii), iar Biserica lui Hristos-*Unul Sfânt* e una, sfântă, sobornicească și apostolească. Hristos, *Unul Sfânt* (*Unus Sanctus*), este Capul Bisericii-*Una Sancta*. Sfințenia Lui se comunică permanent Bisericii pentru ca ea să fie permanent Trupul tainic și sfânt al lui Hristos. Așadar, sfințenia Bisericii este sfințenie primită de la Hristos *Unul din Treime* prin harul dăruit ei de Hristos. Dar, după cum *Unus Sanctus* – Iisus Hristos a luat trup omenesc din Fecioara Maria prin pogorârea *Sfântului Duh* asupra ei, asupra unei persoane umane, în prezența Tatălui, tot așa Biserica lui Hristos – *Una Sancta* se constituie la Cincizecime (Rusalii) prin Pogorârea *Sfântului Duh* trimis de Tatăl și de Fiul asupra mai multor persoane umane – Apostolii, în formă de limbi de foc (*Faptele Apostolilor cap. 2*), iar

CUPRINS

Sfințenia: lumina și odihna vieții veșnice	5
Iisus Hristos – <i>Unus Sanctus</i> – este legătura dintre Preasfânta Treime și Biserică – <i>Una Sancta</i>	5
Căutarea, primirea și cultivarea sfințeniei.....	12
Concluzii	19
Sfântul Cuvios Mărturisitor Iraclie din Basarabia și Sfântul Preot Mucenic Alexandru din Basarabia – făclii ale credinței în vremuri de prigoană comunistă	25
Doi stâlpi de lumină între munți și cer, Sfinții Cuvioși Paisie și Cleopa de la Sihăstria	35
Sfântul Cuvios Sofian de la Antim, mărturisitor al credinței într-un regim ateu, duhovnic isihast și pictor de biserici	43
I. Mărturisitor al credinței într-un regim ateu	44
II. Duhovnic isihast.....	45
III. Pictor de biserici	47
Sfântul Preot Mărturisitor Dumitru Stăniloae, teolog al iubirii Sfintei Treimi și dascăl al Filocaliei	53
I. Mărturisitor al credinței ortodoxe în timpul regimului comunist.....	54

II. Teolog profund al iubirii Sfintei Treimi	55
III. Un talentat traducător și tâlcuitor al <i>Filocaliei</i> în limba română	57

Patru exemple de duhovnici isihăști și mărturisitori ai

Ortodoxiei în timpul regimului comunist .....

I. Duhovnicii și mărturisitorii ortodocși români din secolul al XX-lea	63
II. Sfântul Cuvios Cleopa de la Sihăstria – duhovnicul misionar	66
III. Sfântul Cuvios Paisie de la Sihăstria – isihastul smerit și purtător de pace.....	67
IV. Sfântul Preot Mărturisitor Dumitru Stăniloae – teologul luminat și mărturisitor	70
V. Sfântul Cuvios Mărturisitor Sofian de la Antim – duhovnic isihast și pictor de biserici	72